

“İptali istenen 4721 sayılı TMK m. 510 "Aşağıdaki durumlarda mirasbırakan, ölüme bağlı bir tasarrufla saklı paylı mirasçısını mirasçılıktan çıkarabilir: 1. Mirasçı, mirasbırakana veya mirasbırakanın yakınlarından birine karşı ağır bir suç işlemişse, 2. Mirasçı, mirasbırakana veya mirasbırakanın ailesi üyelerine karşı aile hukukundan doğan yükümlülüklerini önemli ölçüde yerine getirmemişse." düzenlemesini içermektedir. Bu madde mirastan çıkarma hakkını miras bırakana sadece "saklı paylı" mirasçılar için tanımıştır. Saklı pay sahibi olmayan ancak 4721 sayılı TMK hükümlerine göre mirasçı sıfatı taşıyan mirasçılar için miras bırakana böyle bir hak tanınmamıştır. Dolayısıyla saklı paylı olmayan bir mirasçının TMK m. 510'da yazılı olan durumların gerçekleşmesi durumunda mirasçılıktan çıkartılması hukuken mümkün değildir.

Miras bırakma hakkına sahip bir kişinin saklı paylı olan en yakın mirasçılarını TMK m. 510'da yazılı durumların varlığı halinde mirastan çıkarma hakkına sahipken saklı paylı olmayan diğer mirasçılar hakkında bu haklara sahip olmaması aşağıdaki gerekçelerle Anayasaya aykırıdır.

Anayasanın 35. maddesine göre; "Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir." Mülkiyet ve miras hakkı kişinin mülkiyetinde olan mal varlığı değerleri üzerinde serbestçe tasarruf edebilme hakkını kapsar. Kişinin serbestçe tasarruf edebilme hakkı içerisine miras bırakmak kadar miras bırakmama hakkı da girer. Miras bırakmama hakkının sınırlarının mirasçılarının mülkiyet ve miras edinme hakları ile çizildiği ve yasalar çerçevesinde belli bir hukuki dengeye oturtulduğu açıktır. 4721 sayılı TMK miras bırakmama hakkına iki tane sınır getirmiştir. Bunlardan birincisi TMK m. 505 ve devamında düzenlenen saklı paylara ilişkin hükümlerdir ki saklı paylı mirasçılar için geçerlidir. Saklı paylı mirasçılarının saklı paylarına dokunulmaması koşulu ile miras bırakan mirasını bu mirasçılarında bırakmama hakkına sahiptir. İkincisi ise iptali talep edilen TMK m. 510'da ki düzenlemedir ki bu madde de yazılı olan iki durumdan birinin gerçekleşmesi durumunda miras bırakan saklı paylı mirasçılarını mirastan çıkarma hakkına sahiptir.

Yazılı olmayan bir üçüncü durum daha vardır ki o da miras bırakanın saklı paylı mirasçısı yoksa bütün mirasını istediği kişiye bırakarak saklı paylı olmayan mirasçılarını mirasından yoksun bırakabilir. Bu durumun yarattığı hukuki sakınca, miras bırakanın hem bütün mirasını başkasına bırakarak saklı paylı olmayan mirasçısını mirasından yoksun bırakmak istemesi hem de aynı mirasçiyı TMK m. 510'da yazılı olan durumların gerçekleşmesi nedeniyle mirasından çıkarmak istemesi durumunda TMK m. 510'da yazılı olan "saklı paylı" ibresinin buna engel olmasıdır. Yasadaki bu ibare ile saklı paylı olmayan mirasçılar saklı paylı mirasçılara göre daha üstün hak sahibi bir duruma gelmektedir.

Miras hukukumuzda miras bırakmanın çeşitli yolları bulunmaktadır. Bunlar TMK m. 516'ya göre mirasçı atanması, TMK m. 517'ye göre belirli mal bırakma, TMK m. 526'ya göre vakıf kurma ve TMK m. 527'ye göre miras sözleşmesidir. Bunlardan birkaç tanesi aynı işlemle de gerçekleştirilebilir farklı işlemle de yapılabilir. Yani aynı vasiyetname içinde hem mirasçı atanması hem de belirli mal bırakma tasarrufu olabileceği gibi iki farklı vasiyetname ile de bu işlemler yapılabilir. Birbirini takip eden tarih aralıkları ile birden çok vasiyetnamelerin yapıldığı, bu vasiyetnamelerden hangisine üstünlük tanınacağına dava konusu olduğu uyuşmazlıklara da sıkça rastlanmaktadır.

Bu olasılıkların dışında miras bırakanın kendisine miras bırakma olasılığı bulunan başkalarından önce ölmesi, halen devam etmekte olan kamulaştırma gibi kamu kurumlarından

bir kısım alacaklarının doğmasına neden olacak terekeye ölümünden sonra mal varlığı değerlerinin dahil olması sonucunu doğuran olaylar gerçekleşebilir.

Bu ve benzeri durumlarda miras bırakanın sadece vasiyetname ile saklı paylı olmayan mirasçılarını öldüğü tarihte sahip olduğu terekesinin tamamını başkalarına bırakarak yoksun bırakma hakkı bulunmaktadır. Terekeye ölümünden sonra dahil olacak başka mal varlığı değerleri üzerinde ancak TMK m. 510'da sayılan iki durumdan birinin gerçekleşmesi durumunda mirasçılıktan çıkarma hakkını kullanarak tasarrufta bulunabilir. Ancak bu hak sadece saklı paylı mirasçılara karşı tanınmış bir hak olması nedeniyle miras bırakanın saklı paylı olmayan mirasçılara karşı bu hakkını kullanması da engellenmektedir. Bu yönüyle TMK m. 510'da yazılı olan "saklı paylı" ibaresi Anayasanın 35. maddesindeki mülkiyet ve miras bırakma hakkını açıkça ihlal eder niteliktedir.

Mahkememizde görülmekte olan davada İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 35. Hukuk Dairesinin verdiği kaldırma kararı ile dava konusu uyuşmazlıkta davacının saklı paylı mirasçı olmaması nedeniyle 4721 sayılı TMK m. 510 hükmünün uygulanamayacağı, vasiyetnamede açıkça davacı hakkında mirastan çıkarma iradesi ortaya konulduğu halde mirasçılık belgesi istemli dava açmakta hukuki yararı olduğu tespiti kesinleşmiştir. TMK m. 510'da yazılı olan "saklı paylı" ibaresinin iptali durumunda bu madde artık saklı paylı olmayan mirasçılar için de geçerli hale geleceğinden mahkememizde görülmekte olan davada da uygulanacaktır.

Bu gerekçelerle 4721 sayılı TMK m. 510'da yer alan "saklı paylı" ibaresinin Anayasanın "Mülkiyet Hakkı" başlıklı 35. maddesi kapsamında hem mülkiyet hem de miras hakkına aykırı olduğunun tespiti ile iptaline karar verilmesini talep etme zorunluluğu doğmuştur.

SONUÇ:

4721 sayılı TMK m. 510'da yer alan "saklı paylı" ibaresinin Anayasanın "Mülkiyet Hakkı" başlıklı 35. maddesi kapsamında hem mülkiyet hem de miras hakkına aykırı olduğunun tespitine ve iptaline karar verilmesini,

Kararın bir örneğinin mahkememize de UYAP üzerinden tebliğini saygılarımla dilerim.”